

kává zlepšení dnešního stavu pouze ve snahách, aby moc veřejná potlačovala nepohodlnou konkurenci, byť tím zároveň i ničila zdravé, produktivní podnikání.

ZPRÁVY.

Volba presidenta republiky. V ústavním životě států jsou momenty, které se opakují poměrně často a snadno si vytvoří svoji tradici, ale jsou tu i události vracející se zřídka a vyžadující delšího času k vytvoření ustálené ústavní tradice, která teprve institutu dodá politického smyslu. Takovou událostí byla volba presidenta republiky 27. května. Jisto jest, že osoba prvního a nyní opět voleného presidenta republiky je málo vhodná k vytvoření ústavních obyčejů, které by platily i v budoucnosti. Jde totiž o osobnost, jejíž postavení v dějinách tohoto státu je tak výjimečné, že nikdy v budoucnosti nebudou o volbě presidenta rozhodovati motivy stejné, ba ani obdobné. Není náhodou, že vynikající vědecký vykladač naší ústavy vyloživ správně čl. V. uvozovacího zákona a § 58 ústavní listiny (které ovšem volbu jiné osoby připouštějí) dodává, že Masaryk zůstane našim presidentem až do smrti.

Ale přece již i tentokrát ukázalo se v diskusích, které volbu předcházely, o jaký vlastně ústavní a politický problém jde a v budoucnu půjde při volbě presidenta státu: má být hlavou státu osoba stojící nad stranami nebo politický reprezentant skupiny v parlamentu právě vládnoucí? Názor druhý je ovšem z hlediska pouze mocenského velmi logický. Ale tu jest dlužno míti zřetel ke dvěma závažným okolnostem: jednak k tomu, že ústava stanovíc pro všechny tři ústavní činitele: poslaneckou sněmovnu, presidenta republiky a senát různá období funkční (6, 7 a 8 let) měla patrně na mysli stabilitu a kontinuitu státního života a není asi v jejích intencích, aby nejsilnější z těchto činitelů přizpůsobil si mocensky oba druhé. Takovýmto mocenským přizpůsobením je na př. fakt, který jsme nedávno zažili, že rozcházející se poslanecká sněmovna, jejíž volební období uplynulo, strhne sebou i senát, jenž měl ještě dvě léta fungovati. Nad to poměr poslanecké sněmovny k presidentu je přece jen podstatně jiný než k senátu.

Druhou okolností, k níž jest vzíti zřetel, je náhodnost složení mocenské skupiny politických stran, které v parlamentě tvoří t. zv. vládní koalici. Jestliže je tak snadné vyměnit jednu ze stran dosud vládních za stranu až dosud opoziční i během jednoho volebního období sněmovny, pak přece nemůže dočasná většina vládnouti tak, jako kdyby ústava stanovila, že mandáty poslanců stran opozičních pozbývají platnosti uzavřením úmluvy o koalici, a vnucovati svoji vůli celému státu v otázce tak závažné, jako je volba hlavy státu.

Bylo by si přáti, aby osoba prvního presidenta byla alespoň v tomto směru vzorem a vodítkem pro doby budoucí. —n—